

הסדרי ראייה יש רק לאסירים בכלא

קיימות מטבעות לשון שגורות והגדרות שהשימוש בהן אוטומטי, בלא התייחסות למשמעותן, ולמסר הסמוי שהן מעבירות.

חלק משמעותי ממה שאנחנו מלמדים את הילדים שלנו אנחנו מלמדים על ידי עצם התנהלותנו, הציפיות שלנו, ועל ידי המילים בהן אנחנו בוחרים להשתמש.

אבל אנחנו לא רק מלמדים, אנחנו גם לומדים, כל הזמן. אנחנו קולטים ומאמצים תפיסות עולם שהחברה מעבירה לנו. ספציפית להורים בהליכי גירושים, גופי הרווחה ובתי המשפט הם דמויות סמכות בדיוק כפי שאנחנו ביחס לילדים שלנו. גופים ציבוריים והתקשורת גם הם נוטעים בנו גישות ועמדות מעצם השפה בה הם משתמשים.

המונח "הסדרי ראייה" הוא מונח נפוץ ומקובל לזמנים בהם האב שווה עם ילדיו לאחר פרידה. אבל מה בעצם משמעות המונח שנמצא כמעט בכל תסקיר או פסק דין, ובפי כל מי שיש לו יד בהליכי גירושים?

אחרי שההורים נפרדים אכן צריך לארגן את הזמנים שהילדים נמצאים עם כל אחד מהם. אבל כשאנחנו מעניקים לאבא "הסדרי ראייה", אנחנו למעשה אומרים שהילדים נמצאים אצל האמא, תמיד וכל הזמן – וכן, צריך למצוא איזה שהוא הסדר שגם האבא יראה את הילדים.

בלי להתכוון, בצמד מילים, יצרנו שונות, יצרנו מעמדות – קבענו הורה שאיתו הילדים נמצאים, והורה שמארגנים לו זמן עם הילדים.

אם דמות סמכות מדברת עם זוג הורים על "הסדרי ראייה" לאחד מהם, בלי להתכוון היא שמה את אחד ההורים בעמדה של כוח ובעלות ואת האחר בעמדה של מבקש.

השימוש במונח "הסדרי ראייה" בזמנים של קונפליקט, חששות גדולים וחוסר ודאות מקבע תפיסה מעמדית של כל אחד מההורים ביחס לעצמו וביחס לחברו, וגורר דפוסי התנהלות שהם פועל יוצא.

"הסדרי ראייה" יש רק לאסירים בכלא. לכן מונח ראוי יותר יהיה זמני שהות. חלוקת זמני השהות של הילד אצל ועם כל אחד מהוריו.

בן דוד פחות רשמי של המונח "הסדרי ראייה" הוא המונח "ביקורים" המופיע תכופות בתסקירי רווחה ובדיונים בבית משפט. ילדים "מבקרים" את או אצל האבא.

הורות משותפת = טובת הילד (ע"ר) 580550366

אבל מה בעצם המסר? את מי אנחנו מבקרים? אנחנו מבקרים חברים, ומבקרים במוזיאון, אנחנו מבקרים בספרייה, ואצל קרובי משפחה. אנחנו בשום פנים ואופן לא מבקרים בבית שלנו עצמנו...

המסר להורים, ולילדים, הוא חד וברור: יש בית שבו חיים, ויש אבא, שפעם גר ממש איתנו בבית, ועכשיו רק מבקרים אצלו...

שוב יצרנו מעמדות מובהקים גם אצל ההורים וגם אצל נותני השרות מעצם השימוש במילה, והמסר הסמוי ממש לא מעודד "ידידות".

אם נאמץ את השימוש במילים זמני שהות, המילה "מבקרים" מתייתרת מאליה.

כך גם המילה "מחזירים" על הטיותיה. ילד, אחרי שהוא "מבקר" אצל אביו, האב "מחזירו" לבסיס הקבע שלו בבית אימו.

חשוב מאד לחדד את המשמעות של המילה התמימה הזו – אנחנו מחזירים הלוואה, וספר שלקחנו בהשאלה. אנחנו מחזירים משהו שהוא לא שלנו. ההנחה שהילד לא של האב כל כך מושרשת, שבמעבר של הילד בין האב לאם, השימוש במילה "מחזיר" עקבית ועיקשת, ואיתה המסר שהילד הוא כמו בבעלותה של האם.

"מחזירים" משהו שאינו שייך לנו. מאחר ולילדים שני בתים, הרי שהאב אינו "מחזיר" את הילד לבית אימו, אלא מביא אותו או לוקח אותו אליה.

שוב אותו סיפור של מעמדות, של אבחנה בין ההורים בהקשר של הורותם.

הפעם מגוון המילים החלופיות הוא רחב: ילד מסיעים, לוקחים, אוספים, מביאים...

מקבץ זה מצביע על יחס שונה כלפי כל אחד מההורים. מאחר ומילים יוצרות מציאות הרי שיש במונחים אלה כדי להשפיע מעצם השימוש בהם, בראש ובראשונה על הילד ועל יחסו לכל אחד מהוריו.

אז בואו לא נדבר על זה, אלא נדבר את זה ...

בברכה,

רותי דניאל וגיא רוח

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

guyraveh04@gmail.com